

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÖRFI ISTVÁN

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	169	A mi katonáink	184
A Dávid Ferenc Egylet XXXI-ik közgyűlése	170	Haladás Petrozsényban M.	188
Ferencz József püspök 80. éve jubileumára	182	Egyházi és iskolai mozgalmak	189

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv., **SZIVEMET HOZZÁD EMELEM**, írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbőség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K.** Bőrkötés arany-széllel (barna, sötétkék, fekete) 6K. Fehér csont, selyem- és bársony kötés többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.

Minden unitáriusnak szól, de aki az unitáriusokról akar szólni, az sem nélkülözheti ezt a könyvet: Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután Mert ebben meg van magyarázva az unitárius vallás eredete és fejlődése, az unitárius egyház jogi. a Ismerteti a vallás alapítóit, az egyház oszlopait. 400 esztendő nevezetes gondolatai és a négyszáz esztendő, a XIX-ik század értékes alkotásai, mint tiszta tükörből ragyognak vissza ránk ebből a könyvből. Irták legjobbjaink: Ferencz József püspök, báró id Daniel Gábor, báró Petrichevich-Horváth Kálmán, Fekete Gábor v. b. t. t. főgondnokok, dr. Borbély Ferenc, dr. Borbély István, dr. Boros György, Csifó Salamon, Gálfi Lőrinc, dr. Gál Kelemen, Kiss Sándor, Pap Mózes, Szinte Gábor, Tarcsafalvi Albert, dr. Tóth György, Varga Dénes, Vári Albert, dr. Wendte Károly tanárok, lelkészek és Percelné Kozma Flóra. A 200 nagy 8-rét oldalra terjedő könyv ára 3 K., 5 példány postai költségét fizeti a kiadó Dávid Ferenc-Egylet.

Dávid Ferenc képes életrajza írta Pap Domokos. kiadta a Dávid Ferenc Egylet. A csinos kis mű könnyen áttekinthető szépen megírt életrajza a jévai mártirnak. Ára 50 fillér, postán küldve 58 f.

Akinek valakije a háboruban van, rendelje meg az Unitárius Közlönyt, mert minden unitáriusról meg fog emlékezni, Nagyon becses foglalatja a székely vitézségnek!

Ha legalább 5-ön egyszerre rendelik meg s egy-egy koronát, összesen 5 koronát egyszerre beküldenek, az Unitárius Közlöny háborus számaait egész évben egy csomagban egy névre megküldjük.

Az Unitárius Közlöny régi számaiból 12 drbot 40 fillérért, 100 darabot 2 koronáért küldünk meg.

Az Unitárius Közlöny ez évi 1. számát köszönettel vesszük azoktól, akik nélkülözhetik. Sziveskedjenek beküldeni.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

AVALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA: A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY.

FŐMUNKATÁRSÁK:

TARCSAFALVI ALBERT

GYÖRFI ISTVÁN.

Előfizetési ára: 2 korona 44 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 korona 4 f. fizetnek. — Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra.

A szerkesztő asztaláról.

„A mi katonáink“ hite országot világot bejárt, mert nem kímélik drága véröket. Ki ne szeretné a magyar bakát s a magyar huszárt? Hiszen egy tíz idegennel ér föl. Hiszen ezekről csodás mesék keringenek. Nincs e hazának annyi babérja, a királynak annyi érdemrendje, a földnek annyi virága, a csernek annyi levele, a mennyivel érdeme szerint meglehetne jutalmazni a magyar katonát. Örvendünk hogy a Magyarországi Unitárius Egyház tekintélyes főtanácsa levélben kereste föl vitéz övéit és a szeretet meleg kézszorításával köszöntötte, bátorította őket. Vajha mindenikhez eljutna levele!

—

Kellemetlenséget mondani nem nehéz. Mindenkinnek van gyöngye oldala. Mindenkinnek van olyan tárgya, olyan neve, olyan helye, a melyet ha csak lehet elkerül. Aki kellemetlen akar lenni, az szép simán, vagy alattomban szóba keríti hol ezt, hol azt. Jól esik a lelkének ha veszi észre, hogy pirul az áldozat. Az igazi művelt és becsületes lelkű ember nem úgy szokott elbánni „kedves barátjával,“ hogy ő is keményen oda mond neki, hanem kikerüli, más tárgyra tereli a beszédet. És mi a vége, az, hogy az ő „rossz máju“ barátja ráadásul azt hiszi, hogy még észre sem vette az „ügyetlen.“ Van a dologban bökkenő is, mert némely ember régi virtus szerint azt tartja: „szeget szeggel.“

—

A Dávid Ferenc Egylet XXXI-ik közgyűlése.

Jegyzőkönyv

a Dávid Ferenc Egyletnek 1915 augusztus 28-án báró Petrichevich-Horváth Kálmán elnöklete alatt tartott közgyűléséről:

Jelen vannak: Ferencz Józsefné alelnök, dr. Boros György főtitkár, Vári Albertné, Győrfi István titkárok, báró Daniel Gábor, báró Daniel Gáborné, Ferencz József, Józán Miklós, Ébert Andrásné, dr. Boros Györgyné, Boros Irén, Boros Rózsika, Ürmösi Kálmán, Kiss Sándorné, Kiss Jenőné, Győrfi Istvánné, Iszlai Erzsike, Péter Ödönné, Vass Domokosné, Ürmösi Károlyné, Lőrinczi Dénesné, Lakatos Ferenc, Székely László, Benczedy Pálné, Graef Erzsike, Győrfi István (Homorodszentmárton), Péter János, Kovács Irma, dr. Pázsint Mihály, Ürmösi József, Pap László, Osváth Gábor, Pál Ferenc, Gál Mózes, Székely Kelemen, Adámosy Gábor, Kelemen István, Bedő Árpád, Mátyus Gergely, Bedő Miklós, Bálint Albert, dr. Demeter Attila, dr. Demeter Lőrinc, Kisgyörgy Imre, Kovács István, Kovács Kálmán, László Balázs, Csegezi Árpád, Kincses László, Kovács Lajos, Kiss Sándor, Ütő Lajos, Ütő Béla, Árkosi Tamás, Árkosi Tamásné, Kisgyörgy Sándor, Péter Sándor, Benczedy Pál, Kiss Károly, Szász Dénes, Keresztesi Dénes, Bárka József, Taar Géza, Ütő Lajos (Dombó), Orbán Lajos, Zoltán Sándor, Kelemen Lajos, Ajtay János, Lőrinczi Domokos, Zsigmond József, Bálint Ödön, Eáró József egyleti tagok. Jegyzett Győrfi István titkár.

1. Elnök következő beszéddel nyitja meg a gyűlést:

Tisztelt hölgyeim és uraim! Nemsokára egy éve lesz annak, hogy itten találkoztunk. Már akkor megkezdődött a nagy háború, melynek árja magával ragad most is, szomorúsággal, de egyszer semind harci dicsőséggel borítva nemzetünk.

Lelkünk megtörik az áldozatok nagysága előtt, melyeket hazánknak hoznia kellett, ha végig tekint a sírok végtelen során, melyek népünk annyi hű fiának és ifjúságunk virágának tetemét takarják. Napról-napra bármerre tekintünk, látjuk a nyomorékok, végleg letörtek és üdülök nagy tömegét, kik várják a harctérre való újra behívásukat. Mindenütt szülők, testvérek, jóbarátok, az egész társadalom keserve tárul előnkbe, hol szorongó kebellet, lesújtó gondolatoktól terhelten kérjük a gondviseléstől: mi van szereiteinkkel? és nem kapunk rá megnyugtató választ. Aggodalmaink közepette, ennek hatása alatt okosságunk megtagadja a szolgálatot és fellázadunk a sors ellen, hogy ránk hozta e szörnyű háborút.

A magyar nők Budapesten, a régi képviselőházban tartott gyűlésükben, a pápa Rómában a béke mellett nyilatkoznak. És még hány ilyen nyilatkozat olvasható a lapok hasábjain.

Eljött azon idő, midőn az érdekeltség a tetőfokra hágott és kapkodjuk egymás kezéből a lapokat, újabb háborús hírek után keresve. Nincs Európában senki, ki ne érezné e szörnyű háború minden keservét. Ezeket tudva, gondosan megfontolva a következményeket mit tegyünk mi, kik akarunk ellen és a végszükségtől hajtva fogtunk fegyvert, hogy hazánk határait a mindenfelől özönlő ellenségtől megvédjük — most — mikor ezekhez volt, régi barátunk és szövetségesünk Olaszország is csatlakozott? Oroszlán módjára álljunk hősiesen elébe minden megtámadásnak, amint azt eddig is tettük. Mi nem követhetjük a csüggedők és elkeseredettek táborát. Ép az ami lelki desperatióra vezet: fel kell rázzon minket, sarkaljon, hajtson előre újabb hadítettek véghezvitelére. Válpontnál állunk. A választás nehéz, mert hazánk élete vagy halála felett kell döntenünk. De ép ezért, kritikus pillanatban csak egyet tehetünk: Nekünk folytatnunk kell a háborút. Mi nem köthetünk csak dicsőséges, érdekeinknek megfelelő békét, mely a jövő nemzedékek számára évtizedek sorára biztosítja a csendes, nyugalmas életet helyrepótólja mindazon áldozatokat, melyeket a háború tőlünk megkívánt és e mellett képesekké tesz tartalékok gyűjtésére anyagi és szellemi javakban, hazánk lakóinak támogatására, hogy hazánk felvirágozhassék és a jólét oly fokára emelkedjék, amilyen még nem volt. Lakószai pedig jogos önértettel elmondhassák: Ez a mi új Magyarországunk, melyet őseink vértük hullatásával mutattak meg nekünk és a mi szorgalmunk és tevékenységünk jele a múlt.

Hogy ezen nagy háború végeredménye mi lesz: azt senki sem tudhatja, de bármikép lesz: Hozzád fordulunk, benned bízunk édes Istenem, magyarok Istene! Ki jóval bőségesen elláttad nemzetünket eddig is abban, hogy megtanítottál e történelmi nagy időben kitartani, tűrni, szenvedni tudni, ha arra szükség volt, ki bölcsességben látod a mi igaz ügyünket és kérünk: tekints le magasságodból szeretettel nemzetünkre, add áldásodat ezentulra is katonáinkra, kik kemény csatákban az önfeláldozás és vitézség ragyogó példáit mutatják Galiciában, a Karszt fennsíkjai és sziklái között, hogy tanulja ösmerni a világ a magyart a véres csaták téerein, ép úgy, mint később, a háború lezajlásával, a csendes munka emberét, a kultur nemzetek között, mint a kultura egyenrangú tagját.

Ezen nagy időkben megható, fenséges szerepe van a vallásnak. Az ember a veszély perceiben, a halál szomszédságában magába tér. Átlátja, hogy Isten rendelkezik sorsunk, életünk felett hozzá folyamodik, védő szárnyait keresi. Adjuk meg nekik, akik kérik a vallás vigasztaló, bátorító erejét, imádságos könyvek kül-

désével és más módon. A D. F. E. vegye ki a maga részét ezen nemes munkából. Amíg a háború tart, nincs méltóbb teendője: mint a háború által okozott sok nyomorúságnak, bajnak tőle telhető enyhítése, leküzdése.

A Dávid Ferenc-Egylet helybeli tagjainak sorából ez évben is kivette a halál a maga részét. Elhalt választmányunk érdemes buzgó, örökös alapító tagja Árkossy P. Lajos, ki minden gyűlésünkön megjelent és munkásságát, ha szükség volt reá, készséggel rendelkezésünkre bocsátotta. Intő például, hogy kell és nemes dolog egyházunk részére, díjazás nélkül is szolgáltatokat teljesíteni. Indítványozom, hogy halála feletti fájdalomunkban jegyzőkönyvünkben kifejezést adjunk. Nemkülönben, hogy özvegyét is keressük fel résztvevő sorainkkal. Minek megszerkesztésével bizzuk meg főtitkár dr. Boros György urat.

Elvesztettük tagjaink közül dr. Barabás Ábel tanárt, ki irodalmi munkásságával, különösen Goethe munkáinak ösmertetésével és ez irányú kutatásaival tisztelté tevé nevét a német irodalomban is. Korai halála felett, mely vesztesége egyszersmid a magyar hirlapirodalomnak és a mi főiskolánknak, adjunk kifejezést jegyzőkönyvünkben és nejjének írásban.

Sinczky Juliánnát, ki egyletünknek buzgó munkálkodó tagja volt. Erdemeiről emlékezzünk meg jegyzőkönyvünkben.

A távol levők közül meghalt id. Daniel Gábor tiszt. főgondnokunk, ki bár egyleti ügyeinkben távol léve nem vehetett részt, mindig figyelemmel kísérte egyletünk életét és örült, ha jót hallott rólunk. Halála felett részvétünket fejezzük ki jegyzőkönyvünkben és családjával — mivel bizzuk meg dr. Boros György főtitkár urat.

A D. F. E. pénzügyi állásának megvizsgálására felkértem egyházi pénztárnok Hadházy Sándor és Kovács Kálmán tanár urakat, kik azt készséggel teljesítették és jelentésüket nekem beadták. Ezen jelentést választmányunk javaslatával beterjesztem határozathozatal végett.

A gyűlést megnyitom. Kérem a főtitkár urat jelentése felolvasására.

Nagy Béla tagtárs indítványára gyűlés úgy határoz, hogy a tartalmas és melegszerű elnöki megnyitót, egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatja.

2. Dr. Boros György főtitkár felolvassa évi jelentését:

Egyleti életünk kilenc hónapos esztendejéről, mivel számoljunk be, ha nem azzal, hogy nem lelte honát a hazában. Elvonultak legjobbaink a vérmezőkre és az itthon maradottak zokogó ajakkal imádkoztak: uram fordítsd el a püsztitó veszélyt innen. Ez a díszes terem, hol gyűléseinket szoktuk tartani csonkult,

bénult, beteg katonák imádkozó és hetenként egyszer s még kétszer is, szórakozó helye volt. Amikor mi felolvasásainkat szoktuk tartani a téli délutánokon, a Kárpátok havastetőin az ellenség vad zivajja riasztotta föl barlangjából a vadat, a csattogó hideg és bömbölő ágyú pusztította vitézeink életét s majdnem naponta, sőt óránként jött a riasztó hír, hogy nyakunkon a muszka hada.

Mit tehattünk volna többet a mi hatalmunkban állhatott: fokoztuk az erkölcsi bátorságot, tápláltuk a hitet. Vigasztalóul is, de hogy a nemzet örei megláthassák, mi részt vettünk a nagy honvédelemben. „A mi katonáink“-nak szenteltük lapunkat az Unitárius Közlöny. Az elhunyt hőseket elsirattuk, a bánatos sziveket vigasztaltuk, a sebesült és beteg harcosokat búzditottuk. Máris nagy és gazdag csarnoka van, a mi vitézeink seregének lapjainkon. Számuk ma a 10.000 felé közeledik, mi még csak százakról tudtunk megemlékezni, de folytatjuk a krónikát közeli és távoli tagtársaink segítségével. Azt tapasztaltuk, hogy jótékonyan hatott eljárásunk.

Ezzel szoros kapcsolatban állott lapunknak kórházakba, harctérre ingyen szétküldése. Több százat osztottunk ki. A kegyetlen háború már is nagyon sok jelesünktől fosztott meg. Számuk több a 200-nál.

Részt vettünk egyházunk főpásztorának a Dávid Ferenc emlék-alap segítségével készített *imádságos könyvecskéje* munkájában, terjesztésében. Egyházunk főhatósága tevékenységünket és azt a nagy veszteséget, amely tagtársaink hadbavonulásával a tagok apadásában ért, méltányolta és 500 koronával segélyezte pénztárunkat.

Örömmel említjük meg e helyen, hogy a húsvét előtti vasárnap délutánokon, mint a megelőző évben is, hatszor istentisztelet tartatott, amit, az akkor már csillapult veszedelem díszermünkben lehetővé tett, s amit mi örömmel láttunk, mert közönségünket összehozta a mi délutánjaink helyére.

A *Nők Szövetsége* kedves munkát végezett. A lóközi egyházközségnek majdnem 100 kor. értékű úrvacsorai poharat ajándékozott. Sajnálattal vette, hogy pontos pénztárnoka Gyöngyössy Ibolyka kisasszony Kolozsvárról eltávozott és a pénztárnokságról lemondott.

Budapesten a mi szomorú, de erős lelkű Percelnék és Buzogány Anna vezetése alatt az unitárius leányok értékes munkát végeztek hadbavonult katonáinknak téli fölszerelésére. Ezt örömmel tapasztaltuk kolozsvári nőtagtársainknál is. A férfiak, kik itthon maradtak, kivették részöket az áldozásból.

Ezzel kapcsolatban említjük meg, hogy egyik buzgó tagtársunk magára vállalta egy olyan árva gyermek fölnevelését, akinek atyja a háborúban meghalt. Erre fölhivtuk lapunk olvasói figyelmét. Ezen a helyen is szóvátesszük, hogy a nemes lelkű hazafias

ajánlat egy fiu egész ellátására szól. Tagtársainknak legyen gondjuk a szükségben szenvedő árvákra s értesítsék főtitkárunkat.

Választmányunkat ebben az évben nagyobb csapás érte mint valaha. Három kedves és munkás tagja hunyt el: dr. Barabás Ábel, Árkossy Lajos és Sincki Julia. Még sajog a seb, melyet csak közelebbről és mindenik váratlanul ejtett szeretetet érző keblünkben. Minden munkánkban kész, tevékeny és lelkes résztvevők voltak. Lapunkban ismertettük jeles érdemeiket. Ez alkalommal veszünk búcsút tőlük.

Tagtársaink sorát sok helyen meggyérítette a halál. Tiszteleti elnökünk, örökös alapítónk id. báró *Daniel Gábor*, egyházunk nesztor-főgondnoka, minden munkánkban lelkes figyelője, méltatója, a nemes gondolkozású nagy férfit, késő vénségében szép életéhez méltó csöndességgel elaludott. Főtitkárunk boldognak érezte magát, hogy budapesti temetésén az Egyház és egyletünk nevében búcsút vehetett a feledhetlen jó és igaz embertől. *Demeter Dénes* udvarhelyi fiókegyletünk elnöke, a jó tollu író, buzgó vezetője legtevékenyebb körünknek, aránylag ifjú korban üresen hagyta azt a széket, amelyet sok éven át oly hiven töltött be. Kiss Aladár hévizi lelkész is a mienk volt állandó szolgálatra híveiért és a szép célért.

Vajh támad-é ki helyöket méltóan betöltheti!

Tevékenységünkben nem lankadtunk a hol alkalom kínálkozott. Az Unitárius Közlönyt számonként 2 fillérért ajánlottuk föl. A *konfirmációi emlékből* kiküldöttünk: 346 pld-t. A Dávid Ferenc életrajzból is volt forgalom, 128 pld-t eladtunk.

A *fiókegyletek* is súlyos helyzetet. Mind a mellett hogy a tevékenység, különösen pedig a gyűlés-tartás lehetetlen volt, választmányunk elvárta volna, hogy a tényeknek megfelelő jelentést és a valóságot mutató pénztári eredményt küldjék be. Ezt választmányunk pótlólag elvárja.

A *keresztúri* fiók-egylet jelentéséből örömmel értesült választmányunk, hogy egy nagyon jól sikerült közgyűlést tarthatott. Pap Mózes elnököt és Katona Ferenc titkárt illeti az elismerés a buzgó közreműködők mellett. Hadikölcsönt jegyzett 600 K-t, takarékbetéteje 151 K 15 f., Sándor János-alap 252 K 23 fillér.

Az *udvarhelyi kör* megtette jelentését, melynek kiemelkedő pontja buzgó elnökének Demeter Dénes lelkésznek a halála. Gyűlést nem tarthatott s az elnöki utódot sem kapta még meg. Számadása szerint pénzvagyona 1533 K 77 f.

A *kolozsi* fiók-egylet Kiss Sándorné elnöklete alatt igen sikeres munkásságot fejtett ki, a minek a mai nehéz viszonyok között a hívek nagy hasznát vették.

Az *aranyostordai* körben a működés a viszonyok szerint az egyházközségekben folyt.

Választmányunk kéri a fiók-egyletek vezető tagjait, hogy az

egyesületi életet ápolják, mert arra sohasem volt nagyobb szükségök a tagoknak és hozzátartozóiknak.

A közgyűlés Kiss Sándor tagtárs indítványára a titkári jelentést tudomásul veszi s dr. Boros Györgynek, valamint a választmánynak elismerő köszönetet nyilvánít.

3. Gálfi Lőrinc be: számol az egyeslet vagyoni állapotáról, kérve jelentésének tudomásul vételét és az évi számadás terhe alóli felmentetését:

Tisztelt Közgyűlés!

Pénztárnoki jelentésemet a következőkben teszem meg: Egy-leti évünk csak kilenc hónapra terjedt, míg a megelőző tizenháromra. Ezért számadásunkban is kisebb számok szerepelnek a lefolyt évben. Összes bevételünk volt 23.816 K. 68 fill., melyből 18.814 K. 67 fill. a megelőző évről hozatott át. Így az évi bevétel 5.002 K. és 1 fill. lenne. Minthogy azonban ez összegből is 2050 K. csak könyvelési tétel, valódi és tényleges bevételünk 2952 K. 01 fill. volt a múlt évi 4569 K. 61 fillérről szemben.

Kiadásaink a könyvelési tételeken kívül 1726 K. 30 fill.

Az egyesletnek pénztári könyvében levő vagyona 20346 K. 88 f. amelyben 9000 K. névértékű értékpapiros is benne van. Ebből tőkésített alap a múlt évi közgyűlés határozata szerint 15786 K. Választmányunk ajánlja, hogy alapszabályaink rendelkezéseinek megfelelően a jelen közgyűlés határozatából tőkésítették még 410 K. befizetett alapítói díj és az évi jövedelem öt százaléka gyanánt 127 K.; összesen tehát 537 K. Ez ajánlat elfogadása esetén tőkésített alapjaink a következők lesznek:

1. Brassai alap	400 K.
2. Hajós János alap	200 „
3. Persely alap	2100 „
4. Nőkviúga alap	2200 „
5. Pek Emil Ágost alap	100 „
6. Házi alap	11.323 „
Összesen	<u>16.323 K.</u>

Bevételeink részletei a következők voltak:

Rendes tagok díjai	422.80 K;	a megelőző évben volt	527.20 K
Előfizetők díjai	319.78 „; a	„ „ „	265.96 „
Fiók egyesletek díjai	408.60 „; a	„ „ „	380.40 „
Nyomatványokból	133.72 „; a	„ „ „	143.58 „
Kamatokból	449.35 „; a	„ „ „	395.32 „
Ajándékokból	107.70 „; a	„ „ „	402.20 „
Segélyekből	500.— „; a	„ „ „	712.95 „

Délutánok jövedelméből	—.— K; a megelőző évben volt	502.— K
Alapítói díjakból	410.— „; a	„ „ „ 1040.— „
A budapesti DFE. tagdíjai	200.— „; a	„ „ „ 200.— „

Összesen 2952.01 K; a megelőző évben volt 4569.61 K

Segély címen azon 500 K. szerepel, amelyet az E. K Tanács adott egyesületünknek a folyó évben.

Kiadásaink részletei a következők voltak:

Az U. K. költségei	1337.50 K; a megelőző évben	2207.62 K
Ügykezelés	26.80 K; a	„ „ 32.09 „
Misszió	10.— „; a	„ „ 71.— „
Tiszteletdíjak	352.— „; a	„ „ 280.— „

Összesen 1726.30 K; a megelőző évben 2590.71 K

A fiókegyletek járulécai bevételünkhöz a következők voltak:

Aranyostordaköri fiókegylet	73.20 K; a megelőző évben volt	60.— K
Felsőfehéreköri	—.— „; a	„ „ „ 4.80 „
Fogarasi	—.— „; a	„ „ „ 32.80 „
Háromszékköri	76.80 „; a	„ „ „ 67.20 „
Kereszturköri	26.40 „; a	„ „ „ 27.60 „
Kolozsi	—.— „; a	„ „ „ 32.— „
Küküllőköri	37.20 „; a	„ „ „ —.— „
Marosköri	35.40 „; a	„ „ „ 25.20 „
Nagyszebeni	24.— „; a	„ „ „ —.— „
Udvarhelyköri	135.60 „; a	„ „ „ 130.80 K

Összesen 408.60 K; a megelőző évben volt 380.40 K

Tisztelettel kérem, hogy jelentésem tudomásul vétele után engem a lefolyt év számadásának terhe alól felmenteni sziveskedjenek.

Kolozsvár, 1915. augusztus hó 21-én.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok.

Főtitkár jelenti, hogy az elnök úr fölkérésére Hadházy Sándor és Tarcsafalvi Albert választmányi tagok a pénztárt évköben megvizsgálták, jelentésüket írásban beadták, mit a választmány tárgyalta és javaslataik fölött tanácskozni fog.

Jelenti, hogy a számadást megvizsgálták és elfogadásra ajánlják.

Közgyűlés a Választmány ajánlatára pénztárnok jelentését tudomásul veszi s neki a felmentést a szokott fenntartással megadja. Egyben fölhívja a Választmányt, hogy a pénztárkezelés módozatairól a pénztárvizsgálók javaslata figyelembe vételével tegyen a jövő közgyűlésre előterjesztést.

4. A kilépő és halálozás következtében megüresedett választmányi tagsági helyekre,

közgyűlés a választmány ajánlatára megválasztja 1916—18 évekre: dr. Lehman Róbertné, Pákey Lajosné, Graef Antalné, Végh Mihályné, Zsakó Istvánné, dr. Gál Kelemen, Pálfi Márton, Páll Ferenc, dr. Tóth György, Vári Albert volt választm. tagokat és dr. Várady Aurél, Sándor János egyll. tagokat.

5. Főtítkár bejelenti, hogy dr. Ferenczi Géza egyleti tag 100 K-val belépett az örökös alapító tagok közé, Székely László ny. lelkész a korábban 99- és 100-iknak ígért 200 K alapító díját Ferencz József püspök 80 évi jubileuma emlékére most már leteszi, báró dr. Daniel Gábor a Ferencz József püspök jubileumi emlékéhez 100 koronával hozzájárul és ezzel beléptek az Egylet örökös alapító tagjai közé.

Közgyűlés örömmel üdvözli új alapító tagjait.

6. Felolvas Ébert András székelyderzsi lelkész:

Mélyen Tisztelt Közgyűlés!

A mostan folyó nagy háborúval kapcsolatban bátorkodom néhány eszmét kiragadni és azokat röviden egyházi és egyleti életünkre vonatkoztatni.

Ez a háború hatalmas tanulságokat nyújt az egész emberiségnek és azt hiszem, hogy egy évtized irodalmi munkája sem lesz elég a háború nyújtotta tanulságok szakszerű megismertetésére, fejtegetésére és a közéletre való alkalmazására.

Ezt azért bocsátom előre, hogy a tanulságok nagy terjedelménél fogva e rövid előadásom keretében teljességre nem is törekedhettem.

Hogy mégis erre a tárgyra bátorkodom a Mélyen Tisztelt Közgyűlés figyelmét felhívni, onnan van, mert lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy valami csodálatos átalakulás történt velünk 1 év óta, amióta egy éretlen gyerek halálhozó golyója jelt adott a nagy viharra, amelyet a világ még nem látott. S országok, népek léte lett föltéve a véres kockára, melynek váltakozó forgását lélegzetfojtva lesi mindenki.

Ma már úgyszólván semmi sem érdekel minket, csak a háború, az a véres elszámolás, amelyet teljes fegyverzettel végzünk a teljes győzelemig. A tudás már rég eldobta lombikját, föliánsait por lepte meg, mert tudja jól, érzi mindenki, hogy az egész világ új átalakulások előtt áll, új lehetőségek felé törtet.

Ma, mikor elmentek az apák, a fiú és könnyes asszonyok fájo tekintete néz a csatamező felé, ma amikor mély csönd borult a tudós, a politikai világra s az emberek hallgatnak, csak az ágyúk, még a puskák vitatkoznak, mi rendíthetetlen bizalommal hihetünk a jövendőben. Mert új élet, új reménység fog ránk köszönteni. S ezért új munkakedvvel kell majd lépünk az új élet mesgyéjére is.

Ne gondoljuk, hogy ez a háború nyom nélkül fog elröpülni fejük felett. Egy ilyen, az egész világot, szívet és lelket foglalkoztató nagy esemény, amely a maga borzalmasságában is fenyegető, egy ilyen nagy tömegmozgalom, tömeghatásokat fog előidézni. Vajjon nem-e a tömeg hatása alatt állunk már is? Nem-e úgy érzünk, úgy gondolkozunk mint a nagy tömeg, azok a vágyaink, azok a kilátásaink mint a nagy tömegé. Szíveink összelelkeztek, karjaink egymásba fonódtak és bizonyos szent egységgel haladtunk az idők rohanó árjával a jövő felé.

Hogy milyen lesz az a jövő, ki mondhatná azt meg? amikor sok-sok tudományos megállapítás csődöt mondott és a régi igazságok helyett újak támadtak, amikor régi, évszázados értékek porba omlottak és új értékek támadtak minden téren. Nem, a közvetlen jövőt nem ismerjük. Csak sejtjük, hogy a küzdelem és gyász után a megértés, a jobb élet ideje következik. Szívünk óhajtja és lelkünk súgja, hogy a szeretet, a megértés ideje fog elkövetkezni s az egy táborba forrasztja az egész országot, az egész világot.

De bármit hoz is számunkra az idők keservesen vajdó méhe, annyi bizonyos, hogy arra rá kell készülnünk. Rá kell készülnünk annál is inkább, mert mint Jézus evangéliumának vallói, Dávid Ferenc örökének birtokosai, a szent eszmét, a fenséges elveket diadalra kell juttatnunk az új élet hajnalhasadásán. Erre pedig e háborúból leszűrt tanulságok fognak ösztönözni és lelkesíteni.

Bizonyos, hogy a háborúnak a mindenség nagy háztartásában kell hogy valami értelme, valami célja legyen. Azon sok probléma közül, melyet fölvetett, talán a legédekesebb, a legizgatóbb és a jövő generációkra talán a legtermékenyítőbb: az ember problémája. Nemcsak azért, mert sok-sok ember érték pusztult el, aminek pótlása sok fejtörést fog okozni a nemzetgazdászoknak, ép úgy mint minden társadalmi szervezetnek; hanem főképen azért, mert az embert olyan oldalról mutatta be, amilyennek eddig még nem ismertük. Bemutatta őt mérhetetlen lelki erejében, bámulatos kitartásában, az acélt is felülmúló szívósságában. Az egyszerű földmives ép úgy, mint a kávéházi törzsvendég, az atléta ép úgy, mint az elkényeztetett piperkőc, levetették magukról a mesterségesen ráaggatott cifraságokat, az egymástól megkülönböztető válaszfalalkotó cícomát és úrrá lett lelkükön egy hatalmas érzés, amely eltölté szívüket, az érzés, hogy ők egyformán embe

rek, egymással testvérek. Eddig nem ismertek egymásra, de most rátaláltak egymásra, az ember az emberre.

Oh mennyire kell örvendoznünk e ténynek, amely fölér egy világ megváltással, ha az embereknek ezen egymáshoz való közeledését nem a szorított helyzet és a kényszer, hanem mélyebben fekvő lelki okok idézték elő. Oh akkor az Ige testté lett, a kereszténység végre valahára diadalt arathat és kifejtheti azon áldásos működését, amelyet hatalmi önkény és emberi önzés már csirájában elfojtott.

De mennyire kell örvendoznünk éppen nekünk, egy Jézus, egy Dávid Ferenc tanítványainak, kik évszázados ármány és halhatlan üldözések és elnyomatások dacára is törhetetlen akaraterővel hirdették az embert, annak értékét, kik nem az embereket egymástól elválasztó, egymásra uszító dogmák ingadozó talajára építettük hitrendszerünket, hanem az emberre, annak lelkivilágára.

Az isteni Gondviselés megőrizte a szikrát, s talán most jött el annak az ideje, hogy lángra, lelkesedésre gyujtsa az emberi szíveket, hogy annak fényénél ismerjék meg egymást az emberek a testvérek.

E reménynek e vallásos megújodásnak hatalmas világát láthatjuk abban a fényben, hogy az emberiség mint egy test egy lélek áll az események homlokterében és nem képzelhető el akadály, mely útjában feltartóztathatná, nem képzelhető oly erő sem, mely a háború előtti medrébe visszaszoríthatná.

Ily körülmények között a háború a sok érték elpusztítása mellett is áldást terjeszt az emberiségre és a romokon új élet indulhat meg.

Nemcsak egyházunk szellemi életére fog remélhetőleg nagy hatást gyakorolni ez a háború, hanem annak gyakorlati mindennapi életére is bő tanulságokat nyújthat, amelyek egy reflektor inintenzitásával rávilágíthatnak olyan körülményekre, amelyeket eddig talán kevésbé mérlegeltünk.

E háboruban a küzdők és a háború mögött a szenvedők, mintegy tömör falán veszik ki részüket. Elnémultak a párttusák a kasztok válaszfalai leomoltak, a különböző felekezetek surlódásai megszűntek és a hazánkban élő nemzetiségek békejobbukat nyújtották. Egy magasztos, egységes gondolat összeforrasztotta a szíveket.

Egyházi életünkben is, amikor Jézus eszméit, Dávid Ferenc örökét akarjuk diadalra juttatni, ugyanannak az elvnek kell érvényesülnie. Annak az egységes gondolatnak, hogy eszméink diadaláért ha kell mindent feláldozunk, minden kicsinyes szempontot félre teszünk, ha a szent ügy szeretete úgy kívánja, inkább önmagunkat tagadjuk meg, csak győzzünk. Ezt a példát szolgáltatják nekünk küzdő hős csapataink.

Igaz, hogy egyházkormányzatunkban nincs meg az a szer-

vezettség, amelyet a hadseregnél látunk. De míg itt a hatalom és a nyomában járó fegyelem, tartja féken az egyesek külömbözéseit, egyházi életünkben a szeretet és a nyomában járó testvériesség tartja össze a küzdő csapatot. A fegyelem félelmen alapul és ideig-óráig tartja össze a tömeget, míg a szeretet a lelki erők harmóniájában székel és mély lelki összeforrasztást eszközöl. Nyilvánvaló ebből, hogy aki a szeretet ellen vét, mily haszontalan tagja egyházunknak, mert annak létalapját igyekszik — akarva vagy nem akarva — megsemmisíteni.

Ez a háború még valamire fölhívja figyelmüket. A háború elején, amikor úgy szólván minden hétre jutott egy-egy hadüzenet és a népek vezetői gyűlöletet szítottak ellenünk, amikor felsorakozott ellenünk szinte a félvilág és végpusztulással fenyegették ezt a vérrrel szerzett 1000 éves szép hazánkat — ha akkor kishitűség szállt volna meg bennünket, ha akkor hallgattunk volna a mindig aggodalmaskodókra, a mindenben kétkedőkre, ma már idegen járom alatt nyögnénk és szétdarabolták volna országunkat. De hála Istennek, a magyar és német faj évezredes szívósságát nem vesztette el, felvette a sok oldalról ellene indított harcot és bátor lelkülettel, acélidegekkel vivja még most is, ellenségeink rémületére és kijózanítására. Ha hozzá vesszük ehhez azt a nagy lelkesedést, amely Hamburgtól—Brassóig végigzúgott Középeurópán és látjuk a tudós felkészülést, amellyel ellenségeink országában operálnak, fölláthatjuk a mérleget: Nem a túlerő dönti el valamely harcnak a kimenetelét, hanem a bátorsággal párosult lelkesedés, amelyet a tudományos készültség támogat és elősegít.

Az eszmék harcában sem áll másként. S ha valaki nem akarja elfogadni ezt a tételt, legyen elég Jézus és tanítványai, vagy D. F. példájára hivatkozni. Bizonyára semmi hatással sem lett volna korára Jézus, vagy követője D. F., ha lelkükben nem székelte volna a bátorság mellett a lelkesedésnek az a szent tüze, amelynek eleven példáit napjainkban mindenütt láthatjuk. Ez a 3 tényező: a bátorság, a lelkesedés és a tudományos felkészültség biztosítja a sikert a mi részünkre ebben a nagy világfelfordulásban, diadalra juttatta Jézus elveit és eszméit és ez a 3 tényező szebb és fényesebb jövővel biztat egyházi terén is.

Úgy gondolom, hogy e 3 tényezőtől egy sem maradhat el. Mert ha nincs bátorság, nincs kezdeményezési vágy sem, nincs meg az ellentálló képesség az ellenséggel szemben; ha pedig meg van a bátorság, de hiányzik a lelkesedés, akkor hasonlatos ez az állapot ahhoz, amikor látunk virágot, de szaga nincs, látunk testet, de élet nincs benne. A lelkesedés fűti az egész szervezetet, ez ösztönöz, ez sarkal. De mit érne ez a kettő is, ha nem járulna hozzá a tudományos felkészültség, amely a lelkesedés tüzeben megifjodott bátor lelket vezérli, botlásoktól megóvjva. Oh hány lelkes és bátor eszmei harcos botlott el, mert hiányzott neki a

megfelelő körütekintés, az alaposabb felkészültség. S hány értékes egyén pusztult el ebben a háboruban is, mert a bátorság és lelkesedés mellől hiányzott a megfelelő körütekintés, a helyzet alaposabb ismerete.

Tisztelem a hátor és lelkes embereket, de ha ezekhez nem járul a készültség, fanatikussá válnak. A fanatikus emberek pedig mindennek kerékkötői. Mert helyes alaphól bátor lélekkel indulnak neki és a neki indulásban meg van a lelkesedés is, szinte fölös mennyiségben, de nem veszik észre, hogy bizonyos ponton túl, egyedül haladnak, teljesen el vannak szigetelve. S a maguk alkotta szigeten, eltávolodva az alaptól, elpusztulnak.

Minden honfikebel megnyugvással tekinthet e háborura, az abban résztvevőkre, mert abban, mint közönségesen mondai szokták, minden úgy megy, mint a karikacsapás. A főhadiszálláson, a tulajdonképeni központban, megnyomnak egy gombot és nyomban végrehajtják a legszélsőbb lövészárookban is a parancsnok akaratát. Szerencsénkre nem hallottunk renitenskedőkről. Meg van a kölcsönös megbecsülés a gyönyörű hármónia a fő és annak tagjai között. Egyházi életünkben sem mehet az másképpen, fölteve hogy komolyan előbbre akarjuk vinni az eszmét, amelyre kirendelt minket Isten.

A háború, sajnos, vértengerbe fullasztja a világot s a benne résztvevők néhány %-ában a háború utánra is megmaradhat valami ebből az emberi ösztönök legalacsonyabbikából. Ha hozzávesszük, hogy ami életben maradt hőseink nem részesültek sem egyházilag, sem társadalmilag a kellő gondozásban és 1 év alatt sok mindenféle szokás rájuk ragadhatott, amely népünk szellemi és anyagi boldogulásának gátat vethetne, világos, hogy a háború után hazatérő véreinket különös gondozás alá kell vennünk. Annyira fontosnak és szükségesnek látszik az, hogy annak bővebbi megbeszélésére meg kellene nyitnunk egyh. lapjainkat.

A háború fölkelte az embereken a részvét érzetét, az irgalmasságot és míg egyrészt az önzés egyik-másik részen a tetőpontra hágott, másrészt az önfeláldozó áldozatkészség soha nem ismert mértéket ölelt fel. Mind olyan értékek csak, amelyeket kamatoztatni kell.

*

Az égi villám, ahova lecsap, pusztít és rombol, de az emberi értelem korlátok közé szorította s az az erő, most átalakulva az embereknek mérhetetlen javára van, hajtja a dinamót, elvisz egyik helyről a másikra, sőt még szavainkat is messze röpíti, elfogja még sóhajunkat is, ismeretlen országrészekbe. Tartom annyira értelmesnek az egész emberiséget, hogy azt az erőt, amely most a háboruban pusztító végigrombol sok értéket, nem fogja elveszni hagyni, hanem átalakítja, hogy legyen így a társadalom boldogságának, egyházunk szebb jövőjének minél biztosabb záloga.

Most ugyan még ágyuk dörögnek messze tőlünk, de egyszer eljön a béke még. Az a béke, amelynek forrása a szeretet. Most még a fojtott bánat vérrel itatja a história lapjait, de eljön a szebb kor, a jövő, amelynek előkészítésén, amelynek valóraváltásán fogjunk egymással testvéri kezét.

Közgyűlés az aktuális tárgyú hangulatos felolvasást nagy tetszéssel hallgatja meg és felolvasónak elismerését fejezi ki

Elnöki beszámoló: Köszönöm az egyesület nevében, ki nekünk előadásával élvezetet, tanulságot szerzett. Továbbá köszönöm mindnyájuknak, kik itten voltak azt, hogy eljöttek. Ezzel is megmutattuk, hogy nálunk a társadalmi élet minden terén a munkásság azok részéről, kik hazánk nagy csatái küzdelmeiben nem vehetnek részt, nem szűnt meg és ez által kívánnak hazánknak szolgálni. A jövő évben szerencsésebb körülmények közötti viszontlátás reményével a gyűlést bezárom.

(Kmf.)

Petrichevich H. Kálmán

elnök s. k.

Győrfi István

titkár s. k.

A közgyűlés végén a vak katonák részére perselygyűjtés volt. A begyűlt 44 K 24 fillért a főtitkár beküldötte „Az Est” szerkesztőségéhez.

Ferencz József püspök 80. éve jubileumára.

A főt. püspök urat a közelebbi Főtanács szépen, meghatóan ünnepelte. A világi és egyházi férfiak képviselői báró Petrichevich-Horváth Kálmán főgondnok és dr. Boros György főjegyző köszöntötték a Főtanácson. E beszédek valamint a püspök úr válasza a főtanácsi jegyzőkönyvben rövid idő alatt megfogtak jelenni. Köszöntötte az erdélyi református egyház küldöttsége dr. Kenessey Béla püspök és gróf Bethlen Ödön főispán, gondnok vezetése alatt. Üdvözölte gróf Tisza István miniszterelnök és a vall. és közokt. miniszter, aki közölte királyi felsége magas kitüntetését a Ferencz József-rend lovagkeresztjével. A magán emberek tisztelői sorozata hosszú és gazdag. Ebből két verses köszöntőt olvasóinknak bemutatunk. Egy hosszú vers jött Nemo-tól a közébredre, de elkésett.

ÁLDÁSOS ÉLET.

Nyolcvan évet élni a földi világon,
Hatvan évet ebből palástartal a vállon;
Meg nem öregedni szívben és lélekben
Ki élhet ma Nátad Főpásztor, itt szebben?
Még haladsz az uton, melyen elindultál,
Kisér a szeretet, elszárnyaló zsoldár.
Csüggedő megállít, Te megvigasztalod,
Ha könnyezőt találsz, könnyét felszárítod
S hirdeted az ígét, — a bűnös világot,
Fennkölt gondolattal, szavaddal megváltod;
Ma is apostola vagy földön az égnek:
Szeressen tovább is az „Egy Isten“ — Téged!

Felszeghy Desső.

KÖSZÖNTŐ.

Hol is kezdjem már el
Sorjában a rendet?
Midőn **Ferencs József**
Ad **Ferencs Józsefnek**
Ferencs József-rendet.

Éltesse az Isten
Azt is, aki adta,
Áldja meg az Isten
Azt is aki kapta.
Legyen az a rendjel
Elavult és rozsdás,
Midőn e **kettőről**
Szomorú jelentőt
Hoz hozzánk a postás.

Éljen **Ferencs József**
Az első s második;
Éljen addig, míg
A római pápa
Meg nem házasodik.
Éljenek hazánkért
S a hitért sokáig,
Míg a **Veres-tenger**
Ki nem szárad egész
Fenekig, — bokáig!

Lovassy Andor.

— Tudósítások a nagy világháboruban résztvevőkről. —

A Magyarországi Unitárius Egyházi Főtanács levele katonáinkhoz.

Üdv az olvasónak!

*Szeretett Atyánkfia
és mindazok, kikhez jelen irásunk eljut!*

Mi, a Magyarországi Unitárius Egyház Főtanácsának képviselői és megbízottjai, szeretetünk galambszáryain szeretnénk hozzátok szállni. Szeretnők boldogító öröm érzéssel tölteni meg szíveteket, szeretnők följazani bátorságtok nyilait, hogy hamar és gyorsan végezzétek el a haza védelmében és megmentésében rátok bízott nagy föladatokat, hogy ezután térhessetek vissza tüzhelyetekhez, szerető hitrokon testvéreitekhez.

Örömmel hozzuk értéőtökre, hogy Egyházunk Főtanácsa megtartotta évi gyűlését aug. 29. 30-ik napján igen tekintélyes számu tagja jelenlétében. Fájdalmas érzésekkel eltelve iktattuk jegyzőkönyvünkbe azt a leujtóan szomorú tényt, hogy az ellenségeink sokaságától ránk zúditott háboru még mindig nagy heveséggel tart és folytatja embertelen emberirtását, kincs- és vagyontpusztítását.

Sajnálattal jegyeztük föl, hogy most már másodizben kellett nélkülözniük tanácskozásaink rendjén kedves egyháztanácsos tagtársainkat: Lőrinczi Dénes egyházköri f. ü. gondnokot, honvédel-tábornagy, Márkos Albert, Pálfi Márton, Péter Lajos, dr. árkosi Kiss Ernő, Gálfi Zsigmond tanár, dr. Elekes Dénes, dr. Gáll

Zsigmond, dr. Lukácsi József, Major Sándor, báró Dániel Lajos, Pap Domokos, dr. Ferencz József egyháztanácsos fiait, akiknek nagyobb része már egy événél több ideje veszen részt Őfelsége, dicsőségesen uralkodó ősz királyunk, hívására, részint a csatátereken, részint másnemű, idegfeszítő, nehéz katonai szolgálatban. Közülök már többen súlyos sebekben, betegségekben, vagy fogságban szenvedtek, szenvednek és e miatt főtanácsi gyűléseinken nem vehettek részt.

Egyházi Főtanácsunk a főtiszt. püspökünk jelentéséből megtottsággal értesült, hogy egyházközségeinkből s az ország különböző helyeiről, a lélekszám arányát túlhaladja a háboruban résztvevő és hősiességekben részint már elesett hűveink, tanuló ifjaink száma.

Megnyugvással vette tudomásul, hogy a főtiszt. püspök ur tanáraink segítségével, gondoskodott a katonák és otthonmaradott családtagok vigasztalására és bátorítására, alkalmi imádságos könyvről.*

Büszkeség érzésével vette tudomásul, hogy kedves hűveink, a haza határára betört pusztító ellenséget, nemcsak innen kiverni, hanem számtalan diadalmas csatában legyőzni, hősiességekben segítettek.

Üdvözlétét küldi mindenkinek. Buzdítja, bátorítja a végső győzelemig vezető kitartásra. Megnyugtatóni kívánja, hogy Főtanácsunk tagjainak atyafiaságos szeretete, tisztelete és becsülése irántuk, mélyebb és nagyobb, mint eddig lehetett.

Biztosítani kívánja Egyházi Főtanácsunk, hogy itthon maradt övéket lelkipásztoraink és más előljáróink is igyekezni fognak atyafiaságos szeretettel vigasztalni, gyámolítani, védelmezni, hogy midőn hőseink hazajönnek, mindeneiket jó rendben találjanak és nyugodtan pihenhessék ki fáradalmaikat, szenvedéseiket, élvezhessék győzelmi babérjaikat.

Egyakarattal meghatározta Egyházi Főtanácsunk, hogy jelen levelünket, vigasztaló és bátorító sorainkat küldjük meg vitéz katonáinknak és a hűvek gyülekezeteinek.

Vajha aggódó szeretetünk fokozni tudná a csüggedetlen erőt, vajha buzdító szavunk serkenteni tudná a bátorságot és bizalmat, vajha imádságunk fölhatna az eget urához, hogy óvja, védje, tartsa meg nekünk, e hazánk, a mi véreinket, a mi dicső katonáinkat, gyermekeinket, testvéreinket, barátainkat, hitünk sorsait, vitéz magyarokat!

A Magyarországi Unitárius Egyház Főtanácsának Kolozsvárt 1915. évi augusztus hó 30-ik napján tartott üléséből.

Atyafiaságos szeretettel

Báró Petrichevich Horvát Kálmán,
egyházi főgondnok.

Fekete Gábor,
egyházi főgondnok.

Ferencz József,
unitárius püspök.

Dr. Boros György,
egyházi főjegyző.

* Lapunk szerkesztője úgy az imádságos könyvből, mint e levélből szívesen küld, a hová kell.

109. **Orbók Béla** orvostanhallgató hadapródjelölt — Orbók Ferencz egyetemi quaesztor fia — még márciusban orosz fogóságba esett, úgy történt, hogy egész éjjel kötözték a sebesülteket s reggelfelé kissé eleludtak és ekkor nagy erővel támadtak az oroszok, az orvostanhallgatók fedezékéből csak egynek sikerült gyors futással golyózáporban megmenekülni. Ebből hónapokig tartó szivbajt kapott. A foglyokat Galicián keresztül vitték Szibériába. Orbók a szüleit mindenképpen igyekeztén megnyugtatni a bukaresti és storkholmi vörös kereszt útján irt haza, azonkívül ő maga is irt egy német lapot, és a muszka tábornok engedélyével egy magyar levelezőlapot is. Az útról értesítette szülőit, hogy Lembergen, Kiewen és Ufán keresztül Kungurba érkezett, ahol a leányiskolában 2 hétig voltak elszállásolva. Utközben több magyar barátjával és kollégájával találkozott. Egy hónapig tartó vasúti utazás után megérkeztek Szibériába Krasnojarskba, ami tőlünk légvonalban 6000 km. lehet. Írja, hogy kórházban van alkalmazva 50 rubel havi fizetés mellett, amivel ott egészen jól ki lehet jönni. Pénzt csak ruházatra kér s azt többször küldtek is bank útján sürgönyileg, amit pontosan meg is kapott. Írja, hogy hetenként csak egyszer írhat. Levelező lapjai megérkeznek, de innen nem igen kap csak sürgönyt. Délelőtt a kórházakban tart vizitet és azután megszámlálják őket, délután pedig a Jenisszeiben fürdenek. A honvágy természetesen meglepte őket, mert folyton várják a háboru végét. Krasnojarsknak Nansen szerint millió rubelbe került temploma igen szép muzeuma és egész Szibériában legnevezetesebb parkja van.

118. **Árkosi Benkő Sándor** m. kir. honvéd székely huszárnagy augusztus elején bevonult volt Galiciába. Végig küzdötte az őszi galíciai harcokat. Mikor a muszkák a kárpátokba betörték visszatért a muszkák kiűzésére. Ő is tevékeny részt vett a maga különítményével. Mikor a muszkaverést Galiciában folytatta, október végén leverte a betegség. Idegbaj, láb és kéz idegbénulás. Budapestre jött Szanatóriumba, hol két hónapig feküdt, némileg javulva Trencsénteplicre vitték, hol öt hétig gyógykezelték. Visszajöve, bár nehéz beteg volt, a honv. miniszter Pestre rendelte szolgálattételre, pót századok vezetésére. Pestről Szabadkára hasonló szolgálatra. Lovon nem tudott ülni. Kocsiból teljesítette őrnagyi teendőit. Csak közelebről javult meg, annyira, hogy már várja a berendelését a harctérre. A szolgálata elképzelhetetlenül kemény volt. 18 éves fia Miklós is mihelyt érettségijét letette, önként jelentkezett, már huszár önkéntes s valószínűleg atyjával együtt megy a harctérre.

111. **Pap Zsigmond zászlós**, a 21-ik honvéd gyalogezredben. Az Udvarhely megyei benczédi Papok közül való. Kolozsvári kollégiumunkban végzett. A szelid csendes diákból pár hónap alatt izig-vérig való vitéz katona lett. Alig tette le az érettségi vizsgát,

már bevonult, önkéntesi kiképzése után 1915 januárius 7-én Uzsoknál a harctéren lett tizedes. A Uzsok körüli harcokban már kitüntette magát s április 9-én egy bravuros ellentámadásáért hadapróddá léptették elő s I. oszt. vitézségi kitüntetést kapott. Összesen 13-szor jutott az oroszok kezébe, néha 5—10 percre s egyszer 4 napra, de mindig kivágta magát, vagy elszökött. Májusban Galiciában egy alkalommal mint századparancsnok vett részt egy olyan támadásban, hol ezrede 600 orosz fogott el. Visoóko-Nisnenél egy rohamban négy sebet kapott. Egy ideig Pozsonyban ápolták, majd ezredéhez visszakerülve, augusztus 25-én újra a harctérre ment. Másodszor is kitüntették. Most Kelet-Galiciában harcol.

(94) **Tóth István zászlós** Klownál (Orosz-Lengyel orsz.) június 20-án tanusított kiváló magatartásáért II. oszt. ezüst vitézségi kitüntetést nyert. Ezután is több ütközetben vett részt. Ott volt Iwangorod bevételeinél is. Aug. 14-én bal-vállán és tüdején át megsebesült, Kolozsvárt a Tanítóképző kórházában ápolják. Szép harctéri rajzokat és érdekes tábori naplót hozott haza.

112. **Kovács Ákos** kadett a 82. gy. ezredben. Május elején indult Székelyudvarhelyről az északi harctérre a San mellé a Sieniawától északkeletre lévő magaslatokhoz vitték. Itt érte pünkösödöt. Május 27-én éjjel heves támadást kaptak s éjjel a szomszédjukban levő csehek megadták magukat. Innen a San mögé vonultak vissza, de június 12-én ismét átkeltek rajta s 14-én Piskorowiceből kiverték az oroszokat. Június 18-án folytonos előnyomulás közt Oroszországba értek s 19-én reggel a Tanew folyó mellett megsebesült. Kolozsvárt van ápolás alatt.

113. **Négy Zsakó fiú.** Zsakó István ny. kuriai bírónak négy katona fia szolgálja hazáját. *Dr. Zsakó Andor* erzsébetvárosi törvényszéki bíró mint a 21. népfelkelő ezred hadnagya 1914. augusztusában a halicsi ütközetben vett először részt. Azután végig küzdötte a kárpáti harcokat s legfelsőbb dicséző elismerésben részesült. December 25-én Duklánál orosz fogságba került s Kelet-Szibériában, Nisne-Udinszkban van. *Dr. Zsakó István* dicsőszentmártoni kórházi főorvos előbb mint a 11. dragonyos ezred, utóbb mint egyik huszárezred ezredorvosa állandóan az északi harctéren teljesített odaadó buzgó szolgálatot. Kétszer részesült kitüntetésben. *Zsakó Gyula* és *Zoltán* a legutóbi időkig Nagydiszónodon, a tüzérségnél voltak kiképzés alatt.

114. **Barabás Vilmos**, néhai Barabás József volt székelykeresztúri gimn. tanár fia, mint honvéd százados részt vett a galíciai harcokban, honnan srappel sebesülés folytán hazakerült. Jelenleg mint alhadbiztos a honv. miniszteriumban van beosztva. Hadi tetteiért a koronás arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján. Gratulálunk.

115. **Dr. Sárdi Elemér** honv. főorvos — Sárdi Lőrinc fia — kezdettől óta harctéri szolgálatot teljesít. Már 1914. novemberében kitüntetést kapott. A király, mint marosvásárhelyi 9. huszárezredbeli tartalékos főorvosnak az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásának elismeréséül a *koronás arany érdemkeresztet* a vitézségi érem szalagján, adományozta. A vitéz orvos személyzetét meglepték az oroszok s lórapuva szembeszállott az ellenséggel és szerencsésen szétverték és megmentették nemcsak magukat, hanem betegjeiket is. 1915. aug 31-én ezt írja: Már 10 napja állandó előnyomulásban vagyunk, mely minden postai közlekedést kizárt. Nagy strapának és harcoknak voltunk alávetve, melyeken mindeddig szerencsésen átmentünk. Nagyon messze, Beszt-Litovsk vára hátamegett jártunk és kergettük a muszkát. Szívesen álljuk a nagy megerőltetést, csak bár már kivívhatnók a végleges győzelmet.

116. **Vass János** kadét önkéntes, a még alig 18 éves ifju Vass Domokos tanár fia, az ősszel jelentkezett tüzérnek s azután áttették a 82-es székelyekhez. Most a csalfa olaszokkal szemben harcol. Szept. 11-én írt levele érdekesen jellemzi az ifju katonát és a harctéri állapotokat is (Jövőkor közöljük.)

Haladás Petrozsényben.

Ugy hallom, hogy a petrozsényi, illetve lónyai kincstári kőszénbánya hivatal bányatanácsos főnöke Petrozsényben az unitárius egyháznak papilakra és templomépíthetési célra ajándékozott és eddig át nem adott telken levő épületet imaházul átengedte ideiglenesen a petrozsényi unitáriusoknak.

Nem kutatom, ki eszözlötte ki ezt, de örvendek, mert hét évi hányattatás után így az unitáriusoknak is van egy hely, hol az isteni tiszteletek nyugodtan és rendesen megtarthatók lesznek. Legkevésbé sem akarok vádolni senkit a múltért, de az tagadhatatlan, hogy előbb is lehetett volna gondoskodni arról, hogy egy állandó imaház legyen.

Az iskolák nem voltak arra valók, hogy ott állandó istentiszteletek tartassanak. Azok legtöbbször takarítatlanok, piszkosok voltak. Ez évben talán öt izben kellett változtatni a helyet.

Most meglehet határozni az istentiszteletek tartását is. Nem tudom, volt-é tudomása a körüli esperes úrnak arról, hogy itt nagypénteken, áldozócsütörtökön és vasárnap délutánokon soha 7 év alatt istentisztelet nem volt. Holott az iskolát használni ilyenkor is lehetett volna.

Elmúlt, volt, ahogy volt, de most, ha imaház lesz, rendezni

kell az istentiszteletek tartását. Petrozsényban hónaponként legalább kétszer kell istentiszteletet tartani és lehet is. Lónyán és Petrozsényban egy nap lehet tartani. Lónyára a lelkész vasúton ingyen mehet reggel fél 8 órakor, fél 11 órakor visszamehet és Petrozsényban már 11 órakor végezheti az istentiszteletet.

Ugyanígy lehetne Vulkán és Lupényban is. Azzal a különbséggel, hogy ezeken a helyeken délelőtt és délután kellene az istentiszteleteket megtartani. Így jutna idő arra is, hogy Aninoszán is legalább az 5 vasárnapos hónapokban rendes istentisztelet tartassék.

Lehet, hogy ezt a lelkész terhesnek tartja — de hiszen a Megváltó igája is terhes volt — de gyönyörűséges. Azt kell hinni, hogy a lelkész a Krisztus igáját vette fel, amikor ide jött épen azért, hogy gyönyörűsége is legyen.

A cél ennek a körlelkézségnek alapításával az volt, hogy a hívek gondozásával az unitárizmusnak alap vettessék. A hívek gondozása csak úgy érhető el, ha mentől gyakrabban imádkoztatjuk s hallatjuk a jézusi igéket; az unitárius vallás csak úgy maradhat fenn és foglalhat teret, ha igéinket többször prédikáljuk.

Természetesen arra kell törekedni, hogy Vulkánban, hol a legtöbb unitárius van, szintén legyen egy állandó imaház, amit körültekintéssel meg is lehet szerezni. Gondolom, imaházhoz hozzá lehetne jutni Lupényban is.

Arra várni, hogy az unitárius egyház szerezze meg ezeket, nem lehet. „Segíts magadon, az Isten is megsegít“ — mondja a közpéldabeszéd. Jó irányítás, törhetlen akaraterő, vallásbuzgóság és lelkes hitszeretet már eddig sokat megteremthettek volna.

Fel kell ébreszteni a hívekben is az áldozatkézséget és akkor a lehetlent is lehetségessé lehet változtatni.

A m. kir. bányakincstár szövetsége legyen kezdete egy újabb életnek.

M.

Egyházi és iskolai mozgalmak

Személyi hírek. *Végh Mihály* egyházi püspöki titkár betegségére való tekintettel 6 hónapi szabadságot kért a K. Tanácstól. Távolléte alatt Csíffó Salamon teológiai tanár helyettesíti. — *Pálfi Márton* főiskolai könyvtáros lemondott a könyvtárosságról, mivel katonai szolgálatban van. Az igazgatóság Sándor János tanárt vá-

lasztotta meg és az E. K. Tanács megerősítette. — *Dr. Ferencz József* jogtanácsos bevonult katonának. Az irodáját dr. Klumák János ügyvéd vezeti.

Új örökös alapítóink. A D. F.-Egylet közgyűlése az idén is meghozta áldását a mi Dávid Ferencz Egyletünknek. Négy lelkes tagtárs nyilatkozott meg. 64-ik örökös alapí-

tónk lett 100 koronával dr. Ferenczi Géza nagyajtai ügyvéd afia, a háromszéki egyházkör újonnan választott köri gondnoka. Régi kedves tagtársunk és örökös alapítónk Székely László ny. lelkész 99 és 100-ik helyre ígért alapítványait szeretett főpásztorunk 80-ik születésnapja emlékére már most befizeti, tehát **65-ik** alapítvány: *Ferencz József jubileumi emléke* 200 kor. Ugyanerre a címre báró dr. Daniel Gábor a dunatiszamenti egyházkör gondnoka 100 koronát ad. Ez a **66-ik** örökös alapítvány. **67-ik** lett báró Daniel Lajos, az udvarhelyi kör gondnoka, aki kiegészítette alapítványát 100 koronára. Az Isten áldja meg és éltesse hogy a 100-ik örökös alapítóval kezet foghassanak minél előbb.

A dévai Dávid Ferencz imaházra br. Daniel Lajos egyházköri gondnok 100 koronát adományozott.

Dr. Borbély Ferenczet az E. Főtanács a székelykeresztúri főgimnáziumhoz rendes tanárrá megválasztotta. A jeles ifju szakember díszére fog válni az intézetnek

Kovács Kálmán főgimn. tanárt az E. Főtanács egyhangulag megválasztotta előadó számvevőnek.

Az **unitárius lelkész előtt** megnyílt az út a teológiai tanársághoz. Aki tíz évig mivel egy szaktárgyat, vagyis abból értékes dolgozatokat közöl, jelentkezhetik tanári vizsgára még ha nem is járt külföldi egyetemen. Reméljük, hogy ez az új jog új lendületet fog adni a munkás hajlandóságnak.

Győrfi István teológiai akadémiai tanárt szeptember 12 én ünnepé-

lyesen beiktattuk tanári székébe. Az új kollegium dísztermében férfi és női szép közönség és az ifjuság jelenlétében gyülekezeti ének után dr. Boros György főjegyző buzgó imádság szárnyán emeli föl a sziveket. Gál Jenő isk. felügyelő gondnok az ünnepélyt tartalmas beszéddel nyitotta meg, Győrfi István kit a közönség már jól ismer a szószékről és az előadó asztal mellől is, nagy tájékozottsággal, szépen megírt, mélyen járó bölcséleti érkeztet olvasott föl.

Ezután: Gálfi Lőrincz dékán a Teol. Akadémia, Ürmösi Kálmán ny. esperes az E. K Tanács, dr. Gál Kelemen a főgimnázium, a székelykeresztúri főgimn. táviratban, Ürmösi Károly az egyházközség, Ferencz József püspök úr a maga és az egyház nevében mondottak találó és igen jól sikerült beszédek. A beiktatott ifju tanárt érdeme szerint üdvözölték a jelenlevők, este közös vacsoránál barátai és tisztelői. Isten éltesse és segítse diadalról-diadalra.

A **keresztúri főgimnázium** építéséről Pákey főmérnök immár véglegesen elszámolt. A költség félmillió korona volt. Óriási összeg, de hány-szor nagyobb az értéke? Keresztúr város köszönettel tartozik az unitárius egyháznak, hogy ilyen szép középülettel ékesítette föl egyik végét. A székelység érdeme szerint megkapta a jutalmat, mert sokat áldozott a multban ezért az iskoláért. Sokan szereztek érdemet a nagy sikerrel, de a most élők és áldozók között senki sem nagyobb mint Pap Mózes igazgató te-lekszerzésben s a további munkában és Pákey Lajos főmérnök a

tervezésben és az építés végrehajtásában. Aki ilyen sikerre mutathat, annak oly eltett kincsei vannak, melyeket a rozsda és a moly meg nem emészthet.

Házasság. *Dr. Kiss Elek* kissolymosi unitárius lelkész házassági frigyre lépett Andrászi Emília kisasszonnyal. Csifó Salamon teol. tanár adta rájuk a papi áldást. *Dr. Abrudbányai Géza* házassági frigyre lépett Rettégi Katinka kisasszonnyal, Dézsi Zoltán nővére szép és művelt leányával.

Gálfi Zsigmond főgimn. h. tanár, tartalékos hadnagy eljegyezte Csegezilrén kisasszonyt Csegezi Gyula pénzügyőri főbiztos leányát. Isten áldását kérjük a szép frigyekre.

Levél a harctérről Útő Béla lel késznek. Tiszteletes Uram! A feleségemtől a napokban kaptam levelet s írta, hogy a képét kisfiammal bevitték s ez alkalommal a Tiszteletes úr mondá: „legyél csak olyan ember mint apád!” Szemeimből könnyek csordultak ki, mert atyai szavai felidéztek a békességes családi életnek boldogság-teljes napjait a békétlenségnek napjaiban. Mint egykori presbytere nem mulaszthatom el, hogy ezen pár soraimmal ne köszöntsem a Tiszteletes Urat. Kérve a mindenható szent Úr Istent, hogy örökös kegyelmét terjessze ki továbbra is a Tiszteletes úrra, Áldja, tartsa, hogy jövőben is szolgálhassak az áldott szép hazám földjén termett termésből. Szép győzedelmes harcaink úgy hiszem ünnepeltté teszik a világot. Legszívélyesebben üdvözli a messze távolból egykori presbytere Antal Szócs Mihály.

Létay Balázs emlékére adakoztak: Ferencz József püspök 20 K, Fekete Gábor, Gál Jenő, Benkő Mihály, Gyulay Árpád, Létay Gyula, Kolozsvári Unitárius Főgimnázium tanári kara, dr. Boros György, dr. Borbély Ferencz, Lukácsi Sándor 10—10 kor., Kovács Erzsik a. 20 K, Kelemen Lajos 5 K, Kozma Ferencz 3 K, Koncz József szilágycseh 3 K, dr. Gál Kelemen 2 K, Kormos Jenő tanuló 1 K, aranyosrákosi unitárius egyházközség (igéret) 50 K. Szükség van 500 koronára. Kérjük a szíves hozzájárulást a derék vitéz ifju emlékéért.

Katonák köszönete. Oderbergben kórházban gyógyuló katonáinknak imakönyvet és Unitárius Közlönyt küldöttünk. Válaszul e sorokat kaptuk: Nagytiszteletű úr! Köszönettel értesítjük, hogy a kért könyveket megkaptuk, hálásan köszönjük, továbbá jól esik tudatni, hogy a könyvek olvasása lelkünkre és szívünkre igen jó szolgálatot tesznek Oderberg, 1915. szept. hó 25. Schmidl Ferencz, Almási János, Szilágyi László, Brajka Miklós, Kovács János, Pap János, Horváth József, Trédeo István. 51. Reg. Koszó János, Nagy Zsigmond, Csumor János.

Kossuth Lajos azt izente! Ez van a mi szívünkbe itt holy kolozsvári 51 számú baka keble dobog.

Izenet a f. évben felszentelt 28 lelkészhez! Képek készen vannak. Kik a kinyomatás költségeire 2 kor.-t fizettek, postán franco kapják. Másoktól vagy a 2 kor.-t. vagy 60 fill. postadíjat postafordultával kérek. Alapítványunk ügye megállott, az aláírt összegeket hiába várom!

Kérem kedves kollegáimat, juttassuk e szép gondolatot mielőbb valósuláshoz. Kolozsvár, 1915. okt. 1. *Győrfi István.*

Szerk. izenet. *tm.* Jól hallotta, mert K. Nagy Miklós folyamodott számvevői állásért, de a jelölő bizottság nem jelölte, tehát választás alá nem került.

Most a tevékenységét hírlapi úton fejti ki, de amint az ujságban megjelent cikkéből jól megtetszik, nem az egyház iránti nagy szeretet vezeti a tollát. Kolozsvárt csak három éve lakik. Azelőtti életviszonyairól ott az Aranyos mentén szerezhethet bővebb tájékozást. Mi nem szolgálhatunk. — O. S. a hangulatos költemény jönni fog.

Az egyesület pénztárába a folyó évi május 26-tól szept 18-ig rendes tagsági díjat fizettek: Költő Andrásné Cinkota Elmanntelep 1915-re, Filep Antal Dicsőszentmárton 1910—15-re, Varga Mártonné Torda, Lengyel Ferenc Piski, Szegedi Árpád Budapest, Guzner Gyula Kolozsvár, Kopácsy József Esztergom, Marosi Mózes Fogaras 1915-re, Dézsi Dénes Aranyosrákos 1913—15-re.

Előfizetési díjat fizettek: Unitárius Főgimnázium Önképzőkörre Székelykeresztur, Koronki János Felsőrákos, Konopy Kálmánné Odvos, Folkusházy Sándor Brassó, Weress Ferenc Felsőtök, Dimény Zsigmond Vecsés 1915-re, Toth Albert Magyarkecel 1913—1914-re, Szintv Ferenc Sepsiköröspatak, Gadó Samu Szurdokszoros 1915-re.

Alapítói díjban fizettek: Székely László Torda 200 kor., br. Daniel Gábor Budapest 100 kor., Dr. Ferenczi Géza Nagyajta 100 kor. br. Daniel Lajos Vargyas 40 kor.

A kereszturkői fiókegyesület pénztárába fizettek: József János Firtosváralja 1910—12-re, Zöld Mariska Székelykeresztúr 913—914-re Lőrinczy Domokos Csekefalva. Molnár Kálmán Ujszékely, Ekárt Andor Csehétfalva, Kozma Miklós, Geréb Zsigmond Fiátfalva 915-re, Gönc Károly Szentmiklós 916-ra, Lőrinczy István Székelykeresztur, Bedő Árpád Köröspatak 915-re, Deák Miklós Székelyszentmihály, Gyöngyösi Béla Magyarzsákd 914—15-re, Derzsi Gábor Kissolyos 911—915-re, Bálint M. hály Bordos 912—914-re, Csodra Mihály Nagyalambfalva 914—916-ra, özv. Raffaj Domokosné Székelykeresztur 913—915-re, Gyarmati Lenke Bencéd 911—916-ra.

A maroskői fiókegyesület pénztárába fizettek: Benedek János Csókfalva 910—912-re, Fazakas Lajos, Fazakas Lajosné Nyárászentmárton, Csinádi Jánosné Nyárádszereda 913-ra. Fazakas Gabriella Nyáráeszentmárton 914-re. Pálfi Ferenc Szabéd 910—912-re, Bálint Ödön Vadad 913-re, Nagy Dénes, Unitárius Egyházközség Vadad 1912—14-re, Filep Gyula Iklánd 912—914-re, Török János 913—914-re, Nagy Benedek Nyárádszereda 913—915-re, Török Elek Nyárádgálfalva 911—914-re, Unitárius Egyházközség Szabéd 1914-re.

Kolozsvár, 1915. szept. 18-án.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok.

A dévai Dávid Ferenc imaház Aranykönyve.

— Tizenegyedik közlemény. —

112. Ajtay János H.-almás 367. és 25. sz. gyűjtőívén (folytatás:) Özv. Gothárd Istvánné Gothárd Mária földm. 1 K, Sebestyén Ferenc földm. 1 K, özv. Szabó Mózesné föld. 80 f., Horváth János közép földm. 1 K, Deák József id. földm. 1 K, Szabó Zsigmond földm. 1 K, Jóna András földm. 60 f., Szabó Ferenc földm. 20 f., Rigó István földm. 20 f., Oláh Sándorné földm. 20 f., Sós Mihály felső földm. 20 f., Antónia Pál földm. 40 f., Antónia Sándor földm. 10 f., Rigó Mihályné felső földm. 10 f., Nagy Györgyné földm. 30 f., Horváth András földm. 20 f., Pál Lajosné földm. 40 f., Rigó Pál földm. 20 f., Felszegi Mózes földm. 40 f., László Andrásné földm., Antónia Istvánné földm. 20 f., Miklós Rebi földm., Sándor András felső földm. 10 f., Józsa Mózes idb. földm. 20 f., Horváth János kalma földm. 10 f., Sós András földm. 20 f., Sándor Mózes földm. 20 f., Csáka János földm. 10 f., Bartha Ferenc ifj. földm. 20 f., Kádár János földm. 20 f., Bartha János csóka földm. 30 f., Bartha Ferenc idb. földm. 8 f., Rádnly Mihály felső földm. 20 f., Rigó Mihály sós. kat. földm. 20 f., Zoltán József földm. 20 f., Lőrincz Mihály földm. 20 f., Szentpáli András földm. 10 f., Sándor Mihály Józso földm. 20 f., Rigó Andrásaké földm. 20 f., Gothárd Mihály földm. 20 f., Pálfi János ifj. földm. 30 f., Boér József földm. 20 f., Antónia Pál földm. 14 f., Gothárd György 20 f., Beke József földm. 10 f., Backó Mihály földm. 20 f.

Sz. 552—1915.

Pályázat kántortanítói állásra.

A székelykeresztúri egyházkörben tordátfalvi egyházközségünkben ürességbe levő kántortanítói állásra pályázatot hirdetek.

Javadalom: a) tanítói fizetés: 235 kor. kántori jövedelem kiegészítve a törvényes tanítói fizetés összegére az állam által.

b) Kántori fizetés:

I. Terményben: 13 hektóliter búza, 13 hl. zab, 3 hl. tengeri.

II. Egyházi földek jövedelme, illetve használata: 3 hold 990 négyszögöl szántó, 3 hold 557 négyszögöl kaszáló, 210 négyszögöl kert, 3 öl tüzifa házhoz szállítva, 2 öl erdei fa lábbon.

Kellően felszerelt pályázati kérvények 1915. október hó 12-ig Lőrinczy István espereshez küldendő Székelykeresztúrra.

Kolozsvár, 1915. szeptember hó 17.

Ferencz József,
unitárius püspök.

Legújabb theologiai ujdonság!

Révész Imre: Dévay Biró Mátyás tanításai. Tanulmány a magy. prot. theologiai gondolkozás kezdeteiből K 5—

Egyéb theologiai ujdonságok:

Bernát István: Az igazi élet felé K 1·20
Kirner A. B.: Betegápoló lelkész munkája a világháboruban " —50
Kiss G.: Uj magyarország és keresztyénség " 1—
Lukácsy I.: Krisztus visszajövele. Füzve 4·20; kötve " 5—
Dr. Szabó Aladár: Jézus élete. Füzve K 3—; kötve " 5—
Ifj. Szabó Aladár: A boldogság feltételei. 6 elmélk. " 1—
Ifj. Victor János: Jézus önarcképei. 8 elmélkedés .. " 2—

Háborus egyházi irodalom:

Birtha József: Háborus beszédek és imák K —50
Fülöp Béla: Bucsuztatók hadban elesettei felett .. " 1—
Kiss József: Egyházi beszédek világháboru idején.. " 3·40
Lencz G.: Beszédek és imák háborui alkalmakra II. kötet..... " 5—
Lukácsy Imre: Imé hamar eljövök. Egyházi beszédek " 1·80
Sós K.: Isten és haza mindenünk! Egyházi beszédek " 1·20
Szappanos Gy.: Istenre bízom magamat. Egyházi beszédek " 3—
Szentkirályi K.: Imádságok és beszédek háborus időben I. kötet K —80; II. 1—; III. " 2—
Szüts L.: Egyházi beszédek háborus alkalmakra.... " 1·20

Legújabb háborus imádságos könyvek:

Birtha J.: Örangyal. Imakönyv katonák és itthonmaradottak számára..... K —30
Keresztesi Károly: Ima, szükség s háboru idején .. " —25
Murányi J.: Szüntelen imádkozatok! " —20
Szappanos Gy.: Imádságok itthonmaradottak részére " —24

Raphatók: KÓKAI LAJOS könyvkereskedésében

Budapest IV., Kammermayer Károly-utca 3. szám.